

DENET DUYURU

Vergi

AUDIT | TAX | ADVISORY

For the latest from BDO Turkey, follow us

Duyuru Tarihi : 20.03.2022
Duyuru No : 2022/032
Yayımlandığı Yer : www.muhasibetr.com – 18.03.2022

Mehmet MAÇ
Yeminli Mali Müşavir

KDV İADELERİNDE ALT FİRMALARDAN KAYNAKLANAN SORUNLAR

ÖZET:

Bilindiği üzere 2014 yılında çıkarılan KDV Genel Uygulama Tebliği ile mevcut tüm KDV Tebliğleri yürürlükten kaldırılmış ve KDV konusunda birçok değişiklik getirilmiştir.

Bu kapsamdaki önemli bir değişiklik gurubu da, ÖZEL ESASLAR konusunda yapılan yeni düzenlemelerdir.

Özel esaslar alanındaki düzenlemelerin önemli olan yönü ise alt firmalardan kaynaklanan sorunlar üzerindeki etkileridir.

Alt firmalardaki bozukluklar sadece KDV iadelerinde değil, indirim konusu yapılmış tüm KDV'lerde karşımıza çıkabilmektedir. Bunun iadelerde daha çok hissedilmesi, iade talebi nedeniyle, indirimlerin sıkı şekilde sorgulanmasından kaynaklanmaktadır.

Aşağıdaki bölümlerde alt firmalardan kaynaklanan sorunlar ve bunların KDV iade taleplerine yansımaları konusunda çok özdet açıklamalara yer verilmiş olup detay için KDV Genel Uygulama Tebliğinin ÖZEL ESASLAR başlıklı IV/E bölümünün dikkatle incelenmesi gerekmektedir.

DENET DUYURU
Sayı : 2022/032

BDO Yayıncılık A.Ş.

Eski Büyükdere Cad. No.14
Park Plaza Kat:4
34398 Maslak/İstanbul
Turkey

Tel: +90 212 365 62 00
Fax: +90 212 365 62 02
e-mail: bdo@bdo.com.tr
www.bdo.com.tr

Garantisi ile sınırlı bir Birleşik Krallık şirketi olan BDO International Limited'in üyesi ve bir Türk anonim şirketi olan BDO Yayıncılık A.Ş., bağımsız üye kuruluşlardan oluşan BDO ağıının bir parçasını teşkil etmektedir.

BDO International global ağıının toplam gelirleri 2021 yılında 11,8 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. BDO, 167'dan fazla ülkede bulunan 1.728 ofiste faaliyet göstermekte olup, bu ofislerde denetim ve danışmanlık hizmetleri veren ortaklar dahil dünya çapında 97.292 kişi çalışmaktadır.

Dikkat ve titizlikle hazırlanan bu yayın, geniş anlamda görüşleri içermekte olup, genel bir yol gösterici olarak değerlendirilmelidir. Özel durumlara ilgili olarak, mesleki görüş ve yardım almadan, bu yayına dayanarak uygulamalarda bulunulmamalıdır. Bu konuların kendi özel durumunuza ilişkin etkilerini görüşmek için BDO Yayıncılık A.Ş. ile temas kurabilirsiniz. Bu yayındaki bilgilere dayanarak belli eylemlerde bulunmak veya bulunmamak nedeniyle doğabilecek zararlar nedeniyle, BDO Yayıncılık A.Ş. ve ortakları, çalışanları ile yazarları herhangi bir yükümlülük veya sorumluluk kabul etmemektedirler.

ANAHTAR KELİMELER :

Alt firma, altın altı firma, sahte belge, muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge, olumsuz rapor, olumsuz tespit, genel esaslar, özel esaslar, KDV iade talepleri, KDV’de müteselsil sorumluluk.

1. ÖZEL ESASLAR KAPSAMINA ALINMASI GEREKEN MÜKELLEFLER:

Haklarında, düzenledikleri veya kullandıkları belgelerin gerçek duruma aykırı olduğuna ilişkin rapor veya tespit bulunan aşağıdaki mükellefler, kod listesine alınmakta ve iade taleplerinin yerine getirilmesi bakımından özel esaslara (genel esaslara göre daha ağır formalitelere) tabi tutulmaktadır.

KDV Genel Uygulama Tebliğinin IV-E/1.3. nolu bölümünde, aşağıda belirtilen durumlardaki mükellefin ÖZEL ESASLAR kapsamında muameleye tabi olacakları belirtilmiştir.

“1.3.Özel Esaslara Tabi Mükellefler:

Haklarında, düzenledikleri veya kullandıkları belgelerin gerçek duruma aykırı olduğuna ilişkin delil ve karineleri içeren rapor veya tespit bulunan aşağıdaki mükellefler iade taleplerinin yerine getirilmesi bakımından özel esaslara tabidir.

- 213 sayılı Kanunun (153/A) maddesi kapsamına giren mükellefler, (NOT sadece sahte belge düzenlemek ve satmak amacıyla hareket ettiği tespit olunarak mükellefiyet kaydı silinenler ve bunların ilgilileri.)

- Sahte belge veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme fiiline iştirak eden mükellefler de dâhil olmak üzere sahte belge veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme ya da kullanma konusunda haklarında “olumsuz rapor” veya “olumsuz tespit” bulunan mükellefler,

-Sahte belge veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme konusunda haklarında “olumsuz rapor” bulunan mükelleflerin raporun ait olduğu dönemdeki ortakları, kanuni temsilcileri, bunların kurdukları veya ortak oldukları mükellefler ile kanuni temsilcisi oldukları mükellefler,

-Haklarında beyanname vermeme, defter ve belge ibraz etmeme ve adresinde bulunamama konusunda tespit bulunan mükellefler,

-Haklarında KDV yönünden ihtiyati tahakkuk veya ihtiyati haciz uygulanan mükellefler.

Haklarında “olumsuz rapor” veya “olumsuz tespit” bulunan mükelleflerin iade taleplerinin bulunmaması; bunlardan doğrudan mal ve/veya hizmet alan mükellefler ile bu kapsamdaki mükelleflerden haklarında “sahte belge veya

muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme olumsuz raporu” veya “sahte belge veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme olumsuz tespiti” bulunanların raporun ait olduğu dönemdeki ortakları, kanuni temsilcileri, bunların kurdukları veya ortak oldukları mükellefler ile kanuni temsilcisi oldukları mükelleflerin iade taleplerinde özel esaslar uygulanmasına engel teşkil etmez.

Yukarıda sayılan “özel esaslara tabi mükellefler” ile kendileri hakkında herhangi bir olumsuzluk bulunmasa dahi bunlardan mal ve/veya hizmet satın alanların iade taleplerinde özel esaslar uygulanır.

Kendileri hakkında herhangi bir olumsuz rapor ya da tespit bulunmayan mükelleflerin özel esaslara tabi mükelleflere mal tesliminde veya hizmet ifasında bulunması durumunda, bu mükelleflerin sahte belge veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleyicisi olarak özel esaslara alınabilmesi için haklarında bu

Tebliğin (IV/E/3.2), (IV/E/3.3)3 , (IV/E/4.2) ve (IV/E/4.3) bölümlerinde belirtildiği şekilde bir rapor veya tespit bulunması gerekir. Tebliğin “Özel Esaslar” bölümü kapsamına 3065 sayılı Kanunun 9, (11/1-b), (11/1-c), (29/2), 32 ve geçici 17 nci maddeleri çerçevesinde yapılacak iade talepleri girmekte olup, “fazla ve yersiz ödenen vergiler” ile “fazla ve yersiz tevkif edilen vergiler”in iadesine yönelik talepler bu kapsamda değerlendirilmez”

- 213 sayılı Kanunun (153/A) maddesi kapsamına giren mükellefler, (sadece sahte belge düzenlemek ve satmak amacıyla hareket ettiği tespit olunarak mükellefiyet kaydı silinenler ve bunların ilgilileri)
- Sahte belge veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme fiiline iştirak eden mükellefler de dahil olmak üzere sahte belge veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme ya da kullanma konusunda haklarında “olumsuz rapor” veya “olumsuz tespit” bulunan mükellefler,
- Sahte belge veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme konusunda haklarında “olumsuz rapor” bulunan mükelleflerin raporun ait olduğu dönemdeki ortakları, kanuni temsilcileri, bunların kurdukları veya ortak oldukları mükellefler ile kanuni temsilcisi oldukları mükellefler,
- Haklarında beyanname vermeme, defter ve belge ibraz etmeme ve adresinde bulunamama konusunda tespit bulunan mükellefler,
- Haklarında KDV yönünden ihtiyati tahakkuk veya ihtiyati haciz uygulanan mükellefler.

2. ÖZEL ESASLARA TABİ MÜKELLEFLERDEN MAL VEYA HİZMET ALANLARIN KDV İADE TALEPLERİ:

Kendileri hakkında olumsuz rapor veya tespit bulunmamakla birlikte doğrudan mal veya hizmet temin ettikleri mükellefler hakkında “olumsuz rapor” veya “olumsuz tespit” bulunması halinde mükelleflerin iade talepleri;

- Sahte belge düzenleme raporu veya tespiti bulunan mükelleflerden yaptıkları alışlara isabet eden kısma üç kat teminat,
- Muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme raporu veya tespiti bulunan mükelleflerden yaptıkları alışlara isabet eden kısma iki kat teminat,

göstermeleri kaydıyla, bu kısmın iadesi teminat karşılığında, kalan kısmın iadesi genel esaslara göre yerine getirilir. Teminat, vergi inceleme raporu ile çözülür. (İncelenmek istenmeyen bir durum olduğu için, aşağıda açıkladığımız “işlemin gerçekliğini ispat” yoluyla iade haklarını korumayı veya bu kısma ait iade haklarından vazgeçmeyi tercih edip, katlı teminat vermekten kaçınmaktadırlar.)

Sahte belge veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme raporu veya tespiti bulunanlardan alımları -indirim listesi içinde- bulunmakla birlikte, iadesi talep edilen KDV tutarları -yani yüklenim listesi- içerisinde bunlardan alımlara yönelik belge bulunmayanların iade talepleri, başka bir olumsuzluk olmaması kaydıyla genel esaslara göre yerine getirilir. (Tebliğin IV/E-11 no.lu bölümü)

Haklarında sahte belge veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme raporu veya tespiti bulunanların kanuni temsilcileri ve bunların kurduğu veya ortağı olduğu mükelleflerden mal veya hizmet alanların iade talepleri, kendileri hakkında olumsuz rapor veya tespit olmadıkça genel esaslara göre yerine getirilir.

Haklarında sahte belge veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge düzenleme tespiti dışında (adresinde bulunamama, defter ve belge ibraz etmeme, beyanname vermeme, hakkında KDV yönünden ihtiyati tahakkuk veya ihtiyati haciz uygulanma) olumsuz tespit bulunanlardan alım yapan mükelleflerin iade hesabında olumsuz tespit bulunduğu döneme ilişkin alışların bulunması halinde iade talepleri, alış belgelerinin gerçekliğinin ve doğruluğunun ispatı veya ilgili belgelerin iade hesabından çıkarılması ya da **iki kat teminat** gösterilmesi suretiyle yerine getirilir. Diğer kısmın iadesi genel esaslara göre yapılır. Teminat, vergi inceleme sonucuna göre çözülür. Bu durumda da mükellefler genellikle incelemeye sebebiyet vermemek için işlemin gerçekliğini ispat yoluyla iade haklarını korumaya çalışmakta, bunun mümkün olmadığı durumlarda iade haklarının bu kısmından feragat etmeyi tercih etmektedirler.

Kendileri hakkında herhangi bir olumsuzluk bulunmadığı halde doğrudan mal veya hizmet temin ettiği mükellefler hakkında olumsuz tespit veya rapor bulunan mükelleflere 15 gün içinde olumsuzluğu giderebilecekleri bildirilir.

Verilen süre içerisinde **belgenin gerçekliğini ve doğruluğunu ispat eden veya söz konusu alışlara isabet eden kısmı iade hesaplarından çıkaran mükelleflerin iade talepleri genel esaslara göre sonuçlandırılır.** Tebliğ bunu emretmekle beraber, alt firmanın sahte belge düzenlemekle suçlandığı durumlarda işlemin gerçekliğinin ispatı da kabul edilmeyerek mükellefler indirim haklarından vazgeçmeye zorlanmaktadır.

Ayrıca, 34 nolu KDV Tebliği ile eklenen bir paragraf ile, alt firma hakkında olumsuz tespit bulunan hallerde özel esaslara alınmama veya özel esaslardan çıkma için işlem gerçekliğinin ispatı çare olma niteliğini kaybetmiştir. Bu olumsuz gelişme aşağıdaki 3 nolu bölümde açıklanmıştır.

3. 34 nolu KDV TEBLİĞİ İLE MÜKELLEFLER ALEYHİNE GETİRİLEN YENİ HÜKÜM:

34 nolu KDV Tebliği ile, KDV Genel Uygulama Tebliğinin IV/E-5 nolu bölümündeki 7 nolu paragraf değiştirilmiştir.

Söz konusu paragrafın eski ve yeni halleri şöyledir:

ESKİ	YENİ
<p>“Yapılan izahın izaha davet komisyonlarınca yeterli bulunmaması ve mükellef tarafından Vergi Usul Kanununun 370 inci maddesinde öngörülen işlemlerin gerçekleştirilmemesi durumunda incelemeye veya takdire sevk işlemleri yapılan mükellefler de aynı şekilde özel esaslara alınır.”</p>	<p>“213 sayılı Kanunun 370 inci maddesinin (b) fıkrası uygulaması kapsamında, sahte veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı belge kullanmaya ilişkin ön tespit yazısına konu beyanlarını düzeltmeyen mükellefler özel esaslara alınır. Ancak, mükellefin söz konusu belgelere isabet eden KDV’yi indirim hesaplarından çıkararak düzelttiğini veya hiç indirim hesaplarına almadığını vergi dairesine tevsik etmesi ya da Tebliğin (IV/E-7.2.2) bölümünde yer alan şartlardan [birinci paragrafın (a) ayrımı hariç] birini sağlaması halinde, vergi incelemesi neticesi beklenmeksizin, genel esaslara dönüşü yapılır.”</p>

Bu hükümlerle, sadece sahte veya muhteviyatı ile yanıltıcı belge kullanmaya ilişkin ön tespit yazısının varlığı (mükellefin izahı peşinen geçersiz sayılarak) özel esaslara alınma nedeni olarak belirlenmiş olup, MÜKELLEFLER PEŞİNEN BEYANNAME DÜZELTMEME ZORLANMAKTADIR.

BU HÜKÜM, KDV Genel Uygulama Tebliğinin IV-E/5nolu bölümünde MÜKELLEFLERE TANINMIŞ OLAN İŞLEM GERÇEKLIĞİNİN İSPATI SURETİYLE ALT FIRMA SORUNUNUN ÇÖZÜLEBİLMESİ HAKKININ, SAHTE VEYA YANILTICI BELGE KULLANILDIĞINA DAİR ÖN

TESPİT (veya rapor) BULUNDUĞU HALLERDE KULLANDIRILMAYACAĞI ANLAMINA GELMEKTEDİR.

Çünkü, KDV Genel Uygulama Tebliğinin IV/E-7.2.2. nolu bölümünde, genel esaslara dönüş için gösterilen imkanlardan biri olan işlemin gerçekliğinin, Tebliğin (4/E/5) bölümündeki açıklamalara göre ispat etmeleri şeklindeki KURTULUŞ YOLU, 34 nolu Tebliğ ile değişik yukardaki 7 nolu paragrafta “[birinci paragrafın (a) ayırımı hariç]” denilmek suretiyle sahte veya muhteviyatı itibariyle yanıltıcı belge kullanıldığı yönündeki ön tespitin (veya raporun) bulunduğu hallerde KAPATILMIŞTIR.

4. BELGENİN GERÇEKLIĞİNİN VE DOĞRULUĞUNUN İSPATI:

Belgenin gerçekliğinin ve doğruluğunun nasıl ispat edileceği, KDV Genel Uygulama Tebliğinin IV/E-5 no.lu bölümünde şöyle açıklanmıştır :

“5. İşlemlerin Gerçekliğini İspat

213 sayılı Kanunun 3/B maddesine göre vergilendirmede vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyeti esas olup, vergiyi doğuran olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyetinin yemin hariç her türlü delille ispatlanması mümkündür.

Düzenledikleri veya kullandıkları belgelerin sahteliğine veya muhteviyatı itibarıyla yanıltıcı olduğuna ilişkin inceleme veya idari araştırma aşamasında mükellefe, söz konusu belgelerin gerçekliğine yönelik deliller ileri sürme imkânı verilir. Aynı şekilde kendileri hakkında olumsuz rapor veya olumsuz tespit bulunmama ile birlikte mal veya hizmet satın aldıkları mükellefler hakkında olumsuz rapor veya olumsuz tespit bulunan mükelleflere de bu imkân sağlanır. Söz konusu karşı deliller inceleme veya araştırmaya konu iş, işlem ve belgelerle ilgili olmalı ve bir yazı ile idari makama ibraz edilmelidir. Karşı deliller incelemeye başlanmış olması halinde inceleme elemanına, incelemeye başlanmamışsa ilgili vergi dairesine sunulur.

Dolayısıyla idare tarafından sahte veya yanıltıcı olduğu yönünde bulgular bulunan bir belgenin gerçek bir işleme dayandığı ve dayandığı işlemi mahiyet ve miktar itibarıyla doğru olarak yansıttığı işlemin tarafları, ilgilileri (iade talep edenler) veya mükellefler tarafından 213 sayılı Kanunun 3’üncü maddesindeki delil serbestisi kapsamında iddia ve ispat olunabilir.

İleri sürülen karşı delillerin işlemin gerçekliğini göstermesi halinde özel esaslar uygulanmaz. İşlemin tarafları, ilgililer ve mükellefler delillerini işlem ve belge ile ilgili olmak kaydıyla yazı ile ileri sürebilir.

Bu şekilde ileri sürülen iddia ve deliller, inceleme elemanı veya idare tarafından karşı delillerle çürütülmek suretiyle belgenin sahte veya yanıltıcı olduğu ispatlanabilir. Bu durumda ileri sürülen delillerin ele alınıp raporda veya dayanak

bir yazı ile çürütüldüğü karşı delillerle açıklanarak mükellef veya ilgili özel esaslara alınır.

Sınırlandırıcı olmamak kaydıyla belgenin gerçekliğini ve doğruluğunu ispatta aşağıdaki deliller kullanılabilir:

a) İşlem bedelinin ödendiğinin belgelendirilmesi.

Ödeme, iade talebinde bulunan mükellef tarafından ödemeyi tevsik eden belge aslı veya noter onaylı örneği ile tevsik edilebilir.

Ödemenin 5411 sayılı Bankalar Kanunu hükümlerine göre faaliyette bulunan bankalar vasıtasıyla veya 6102 sayılı Türk Ticaret Kanununun 785 inci maddesinin (1) numaralı fıkrası kapsamında düzenlenen çekler ile de tevsiki mümkündür. Ayrıca internet bankacılığı yoluyla yapılan ödemelerde, banka dekontu yerine ilgili banka şubesi tarafından onaylı internet çıktıları ya da mükellefler tarafından ödeme yapılan bankalardan alınan onaylı hesap ekstreleri ödemenin tevsikinde kullanılabilir.

Ödeme, kredi kartı (iade talebinde bulunan kişi veya kuruma ait), tapu devri, kamu kurum ve kuruluşları aracılığıyla (ön ödeme avansı şeklinde kamu kurum ve kuruluşlarının veznesine ödeme gibi) yapılmak suretiyle de tevsik edilebilir. Ödemenin PTT yoluyla yapıldığı durumlarda, ödeme sırasında düzenlenecek belge, (satıcının veya adına hareket edenlerin adı-soyadı (tüzel kişilerde unvanı) ile banka hesap numarası ve vergi kimlik numarası doğru olarak yazdırılmak kaydıyla) ödemeyi tevsik eden delil olarak ileri sürülebilir.

b) Taşıma, yükleme, boşaltma, depolama, ambalajlama, ve benzeri işlemlerin yapıldığına yönelik belgeler, sigorta belgesi, vergi, resim, harç, pay, fon gibi ödemeler yapılmışsa bu ödemelere ait belgeler işlemin gerçekliğinin tevsikinde delil olarak kullanılabilir.

Örnek: *Uluslararası taşımacılık hizmeti dolayısıyla KDV iade talebinde bulunan bir mükellefin akaryakıt alımı yaptığı bir mükellef hakkında olumsuzluk bulunması halinde, iade talep eden mükellef işlemin gerçekliğini yukarıda belirtildiği şekilde ödeme belgesi ibraz ederek ispat edebilir.*

Ancak, akaryakıt alımı yapıldığı iddia edilen mükellefin, iadeci mükellefin bağlı olduğu ilden farklı bir ilde bulunması ve/veya yapılan taşımacılık hizmetinin güzergâhı üzerinde bulunmaması gibi şüphe uyandıran bir durumunun bulunması halinde, vergi dairesince yapılan değerlendirme sonucunda ödeme belgesi işlemin gerçekliğinin tevsiki hususunda yeterli bulunmayarak yalnızca ödeme belgesine göre işlem tesis edilmeyecek ve mükelleften ilave açıklamalar istenebilecektir.”

Görüldüğü gibi mal veya hizmet satın alınan alt firma hakkında, herhangi bir olumsuz tespit veya rapor bulunsa dahi, KDV iadesi talep eden firma, mal veya hizmet alımının GERÇEKLIĞİNİ VE DOĞRULUĞUNU İSPAT edebildiği takdirde, özel esaslara girmeksizin KDV iade talebini sonuçlandırılabilir.

Ancak uygulamada, mal veya hizmet tedarik edilen (alt) firma sahte belge düzenlemekle suçlanmakta ise, işlem gerçekliğinin ispatına bakılmaksızın, bu alıma ait indirim (ve dolayısıyla iade) hakkı yok sayılmak suretiyle işlem yapılmaktadır.

5. BELGE GERÇEKLİĞİNİN BANKA, NAMA YAZILI ÇEK, KREDİ KARTI, PTT VASİTASIYLA ÖDEME YAPILDIĞININ TEVSİKİ SURETİYLE İSPATLANMASINA İLİŞKİN SORUNLAR :

Yukarıda metnini verdiğimiz “İşlemlerin Gerçekliğini İspat” başlıklı Tebliğ bölümünde belirtildiği üzere, **alt firma sorununu bertaraf etmede en geçerli ve sık kullanılan ispat şekli, söz konusu alt firmaya ÖDEME YAPILDIĞININ, banka, bu alt firma namına yazılı çek, kredi kartı ve PTT belgeleri ile ortaya konulmasıdır.**

Bu konuda yaşanmakta olan ve uzun zamandır çözülmeyen sorunlar şunlardır:

- Alımların çoğunda, alım işlemi cari hesaplara kaydedilmektedir. Belli bir dönemde alt firmadan yapılan alımlar yanında bu alt firmaya satışlar da olabilmektedir. Karşılıklı faturalaşma olarak ifade edilen bu gibi durumlarda doğal olarak ödeme faturalar arası fark üzerinden yapılmakta, dolayısıyla alımların tümünü karşılayacak kadar ödeme olmamaktadır. Maliye İdaresi böyle durumlarda ödeme yoluyla tevsik yapılamadığı yaklaşımı ile hareket ederek KDV iadesi isteyen mükellefleri mağdur etmektedir.
- Alımlarla ilgili olarak cari hesapta oluşan borcun tamamına yakın kısmının ödendiği tevsik edilse bile, cüzi miktarda nakit ödeme veya ödenmemiş kısım bulunduğu hallerde yine, ödeme yoluyla tevsikin hiç yapılamadığı varsayılmak suretiyle KDV iadesi talep eden mükellefler başka tevsik unsurları ibraz etmeye zorlanmaktadır.
- Bayiler vasıtasıyla satış yapan firmalar doğal olarak bayilerden fiyat farkı, ciro primi gibi faturalar alabilmektedir. Bu firmalar bayilere mal veya hizmet verip, tahsilat yapmakta olduğu için söz konusu faturaları cari hesap alacağına mahsup etmektedir. Başka bir anlatımla bu faturaların banka ve sair yoldan bayie ödenmesi söz konusu olamaz. Bu gibi durumlarda bayilik ilişkisinin varlığı tek başına bayiden gelen faturaların gerçekliğinin ispatı olarak kabul edilmesi ve bayideki sorunun KDV iadesi isteyen firmayı etkilememesi gerekirken, aksi yönde davranılmaktadır.

6. MAL VEYA HİZMET TEMİN EDİLEN FİRMALARIN ALTINDAKİ (altın altı) FİRMALAR İLE İLGİLİ SORUNLAR NE OLURSA OLSUN, İLİŞKİ VARLIĞI İSPATLANMADIĞI SÜRECE, İADE TALEBİNİ ETKİLEMESİ GEREKİR :

Eskiden KDV iadesi isteyen firmada ve bu firmanın mal yahut hizmet satın aldığı firmada hiçbir olumsuzluk bulunmasa dahi, alım yapılan firmanın altındaki veya daha altlarındaki firmalardan herhangi birinde olumsuzluk görüldüğünde bu durum zincirleme bir etkiyle KDV iadesi isteyen firmanın bu alımla ilgili iade talebinin reddedilmesine sebebiyet veriyordu.

KDV Genel Uygulama Tebliği ile, KDV iade taleplerinde alt firma sorunu, sadece kendisinden mal yahut hizmet alınan firmayla sınırlandırılmıştır. Yani bunların altlarındaki firmalarda görülen sorunlar - bu firmalar arasında bir iş birliği tespit edilmediği sürece - KDV iadesi taleplerini etkilemeyecektir.

Bu kural değişikliği, aynı zamanda mal yahut hizmet satılan firmaların kod listesine girmesine sebebiyet vermesi sorununu da çözmüş bulunmaktadır. Başka bir anlatımla bir firmanın bir altında veya daha altlarında sorun olsa bile, bu firmanın mal yahut hizmet sattığı müşterileri, söz konusu sorun nedeniyle kod listesine alınmayacak, KDV iadelerinde engelle karşılaşmayacaklardır.

Ancak uygulamada KDV iadesi talep eden firmaların internet ortamında gönderdiği indirim ve yüklenim listeleri, Maliye İdaresi bilgisayar sisteminde taramaya tabi tutularak “kontrol listesi” çıkarılmakta, bu kontrol listelerinde “altın altı” konumundaki firmaların sorunları da gösterilmektedir. Vergi daireleri bunları ileri sürerek, KDV iadesi isteyen mükellefi işlem ispatına davet etmek ve bu davete uyulmaması veya uyulamaması halinde KDV iade tutarını mevzuata aykırı olarak küçültmektedir.

7. MÜTESELSİL SORUMLULUK DURUMU KDV İADELERİNİ ETKİLEMELİDİR:

Müteselsil sorumluluk Vergi Usul Kanunu'nun 11 inci maddesine dayanılarak uygulanmakta olup bu konu KDV Genel Uygulama Tebliği'nin VI/B-2 no.lu bölümünde düzenlenmiştir.

KDV'de müteselsil sorumluluk, mal veya hizmet alınan firmanın, bu teslim veya hizmetle ilgili olarak hesapladığı KDV'yi herhangi bir şekilde Hazineye intikal ettirmemiş olması durumunda, alıcının müteselsil olarak bu KDV'den - hiçbir kusuru veya ihmali olmasa dahi - sorumlu tutulmasıdır.

KDV iade talepleri incelenirken mal veya hizmet tedarik edilen firmanın, iade talebine dahil edilmemiş olan (fakat indirimler arasında yer alan) KDV'yi Hazineye intikal ettirmediği görüldüğünde, KDV iade işleminin engellemeye maruz bırakılmaksızın yerine getirilmesi Tebliğ gereğidir.

Nitekim KDV iadelerinin hangi hallerde özel esaslar uygulanarak yapılacağını düzenleyen IV/E bölümünde, müteselsil sorumlu konumunda olmak, özel esas

uygulama gerekçelerinden biri olarak gösterilmemiştir. Dolayısıyla müteselsil sorumluluk gerektiren durumlarda KDV iadeleri genel esaslara göre hemen yapılmalı, daha sonra alıcı, Tebliğin VI/B-2 no.lu bölümündeki esaslar çerçevesinde (ödeme emri gönderilmek suretiyle) takip edilmelidir.

Ancak uygulamada mükellefler, iade talebi içinde yer alan, Hazineye intikal ettirilmemiş KDV'leri mevzuata aykırı olarak, iade rakamının içinden çıkarmaya zorlanmaktadır.

8. MÜTESELSİL SORUMLU TUTULAN FAKAT KDV İADESİ İSTEMEMİŞ OLANLARA DA MEVZUATA AYKIRI İŞLEMLER UYGULANMAKTADIR :

KDV iadesi talep etmemiş olan mükellefler, müteselsil sorumlu buldukları durumda, Tebliğin IV/B-2 no.lu bölümündeki yöntemlere uyularak takip edilmesi gerekirken indirim reddi veya indirimlerden çıkarmaya zorlama şeklinde mevzuata uymayan muamelelere maruz bırakılmaktadırlar.

Hatta bazen Takdir Komisyonları tarafından Hazineye intikal etmemiş KDV kadar ek KDV takdir ettirmek suretiyle açık şekilde usulsüzlük yapılmaktadır.

9. SONUÇ :

KDV iade taleplerinde en önemli engelleyici veya zorlaştırıcı unsur alt firmalarda görülen sorunlardır.

KDV Genel Uygulama Tebliği ile bu konuda bir ölçüde yumuşama sağlanmış olmakla beraber, alt firma sorunları KDV iadesi isteyen mükellefleri ağır şekilde bunalmaya devam etmektedir.

Sorunu ağırlaştıran hususlardan biri de, Vergi Dairelerinin alt firma sorunları konusunda Tebliğe aykırı uygulamalarda bulunmalarıdır.

Örnekleme gerekirse :

- Mal veya hizmet tedarik edilen alt firma sahte belge düzenlemekle suçlanıyor olsa dahi, alıcı konumundaki mükellef işlemin gerçekliğini ispat ettiği takdirde indirim (dolayısıyla iade) hakkını koruyabilmesi gerekirken, Vergi Daireleri ispata rağmen iadenin bu kısmını reddetme şeklinde uygulama yapmaktadır.
- Alt firmanın altındaki veya daha altlarındaki firmalarda görülen olumsuzluklar - bu firma ile KDV iadesi isteyen firma arasında ilişki bulunduğu ortaya konulmadığı sürece- KDV iade talebini etkilememesi gerektiği halde Vergi

Daireleri KDV iadesi isteyen mükellefleri işlem gerçekliğini ispata veya iadenin bu kısmından vazgeçmeye zorlamaktadır.

- Mütessesil sorumluluk durumunun bulunduğu hallerde Vergi Daireleri ve inceleme elemanları, Tebliğın VI/B-2 no.lu bölümündeki usulleri görmezlikten gelerek, alıcı durumundaki mükellefin KDV indirimini yok sayan bir anlayışla bu mükellefleri indirim (dolayısıyla iade) haklarından vazgeçmeye zorlamakta veya bu mükelleflere usulsüz şekilde cezalı KDV tarhiyatı yapılmasına sebep olmaktadır.

NOT:

Yazarımızın bu makalesi Yaklaşım Dergisinin Haziran 2017 sayısında yayınlanmış olup, yazarımız tarafından Sitemiz için 17 Mart 2022 tarihi itibarıyla güncellenmiştir.